

לע"נ
נתנאל בן
ציפורה
ושלמה
רפאל בן
אסתר
ת.נ.צ.ב.ה.

גליון

444

פרשת ואתחנן - זוזמו תשפ"ב

ובְכֹל בְּאוֹרְךָ (ו, ה)

'ובכל מאורך' - בכל ממונך, דבר אחר: 'בכל מאורך' -
בכל מידה ומידה שהוא מודד לך הוי מודה לו (ברכות נד.)

ההודאה מחברת את האדם עם הבורא יתברך. ככל שנעמיק את ההודאה והחיבור שלנו עם בורא עולם, כך הוא יעניק לנו מטובו סיבות טובות נוספות להמשיך ולהודות לו מעומק הלב...

* * *

את הסיפור הבא כתבה אישה המעידה על כל פרטי המעשה והוא מובא כאן כמעט בלשונו, וזה דבר המעשה: היה זה לפני כשלוש שנים. באותו זמן החליטה אותה אישה להתמקד בנושא של ההודאה לקב"ה. כשהחלה להודות, חשה היטב את יד ה' נוכחת בחייה, הדבר גרם לה לחוש בידיים טובות - ידיו הרחומות והטובות של בורא עולם, וכל המתרחש עימה ובסביבתה קיבל אור יקר חדש של קירבת ה' יומיומית מרגשת. היא ערכה פנקס קטן בו פירטה את חסדי ה' הנפלאים עימם, את הילדים הבריאים, האושר היומיומי, הנחת בהם הזוכים, ועוד ועוד. יותר ממאה סיבות טובות להודות לה' נאספו לפנקס הקטן!

והנה, ביום מן הימים, החליט משכיר הדירה בה התגוררה המשפחה, למוכרה. היתה זו דירה המתאימה להם בדיוק: המיקום מצויין, הקומה נוחה, כיווני האוויר מקסימים, והיא גדולה דיה לשמונה הנפשות שבמשפחה. ולכן, למרות שזה לא היה קל, הם קיבלו החלטה נבונה לרוכשה בעצמם, כך יוכלו להישאר בבית הטוב והנוח שלהם. אלא שבעל הדירה החליט להקשות את עורפו, והעלה את המחיר עוד ועוד, באומרו שיש ביקוש גבוה. ובאמת, אנשים החלו לבוא לראות את הדירה, חלקם התרשמו מאוד והיו מוכנים לשלם עבורה סכומים גבוהים מאוד. האישה, בעלה וילדיה הביטו בעיניים קרועות בזרים הפוקדים את נחלתם, וכבר מתכננים היכן יעמידו מיטות, מה יעשו במטבח, והיכן יוצב העציץ... השוכרים טענו לזכות קדימה ברכישת הדירה, אך הבעלים הודיע כי לא יתפשר במחיר. היחסים עמו עלו על שרטון, המתיחות הורגשה היטב, ועוגמת הנפש היתה קשה וצורבת. בעל הדירה התקדם במשא ומתן מול רוכשים פוטנציאליים, כשבני המשפחה חשים בלתי רצויים בקן

הביתי והחמים שלהם... בינתיים, הימים חולפים בעצלתיים. המשפחה החליטה להתחזק בהודאה לה' הטוב גם על הנסיון הזה, על הימים הטרופים העוברים עליהם כשהקרקע בוערת מתחת לרגליהם. בכל יום ויום פתחו את הפנקס הקטן והודו לה', ואז התרחש הנס הראשון: שנים קודם לכן, הם הגישו בקשה לקבלת מענק למחוסרי דיור. הבקשה 'נתקעה' בצנרת הבירוקרטיה, וחלפו שנים ללא כל התקדמות. ובדיוק עכשיו, לאחר שבעל הדירה סירב למכור להם את הדירה והם נותרו בהגדרת 'מחוסרי דיור' - לפתע פתאום הבקשה שנשלחה לפני שנים נבחנה, ולמרבה הפלא גם אושרה! - הם זכו בסכום כסף נכבד, הודות לעובדה שעד עתה עדיין לא הוגדרו בעלי דירה! מעתה, היה להם נס נוסף להודות עליו... התברר כי העובדה שבעל הדירה סירב למכור להם את הבית - הניבה להם סכום נאה.

ונס גורר נס... בדיוק אז - החליט בעל הבית כי הוא נענה לבקשתם למכור להם את הדירה בסכום גבוה במיוחד, ובתנאי שישלמו את מלוא הסכום תוך תקופה קצרה, כשאת דמי הקדימה הוא מבקש כאן ועכשיו...

המשפחה לא ידעה את נפשה. מחד גיסא - הרי לבשורה הזו ציפו וייחלו לאורך החודשים האחרונים, שבעל הדירה ייעתר לבקשתם וימכור להם את הבית. מאידך גיסא - הוא הציב בפניהם רף שקשה לעמוד בו: גם סכום גבוה מכפי יכולתם, גם דמי קדימה גבוהים מיידים, וגם את מלוא הסכום תוך שבועות ספורים - בזמן שאפילו לא יספיקו לקבל משכנתא בנקאית!

הקשיים היו ברורים, גם הדרך להתמודדות עימם היתה ברורה: הודאה לה'... כמובן! כל בני המשפחה עצרו את שגרת יומם, ההורים הדחיקו את הדאגה הכספית הצידה, ושוב נפתח הפנקס הקטן. נשלפו ממנו סיבות טובות להודות לה', אחת מהן - על עצם העובדה שבעל הדירה נעתר לבקשתם למכור להם את הבית - גם אם בתנאים כאלה...

אחר כך, החליט האב לעשות 'השתדלות', ולפנות לקרוב משפחה עשיר. הוא ידע כי קשה עד בלתי אפשרי 'לתפוס' אותו בטלפון, הוא איש עסקים עסוק, המשרד מסנן את הפניות אליו, ובכל זאת החליט האב לנסות.

למרבה הפתעתו, אדם זה ענה לטלפון לאחר הצלצול הראשון, ואפילו התרגש מקרוב המשפחה שלו שהתקשר

אליו בעיצומו של יום בהיר... וגם - למרבה ההפתעה - נענה בשמחה לאתגר, להלוות את מלוא הסכום הדרוש כדמי הקדימה - כאן ועכשיו! הלה אכן עמד בדיבורו, ודמי הקדימה הועברו למוכר עוד באותו יום!

כל בני המשפחה התכנסו יחדיו ושרו 'מזמור לתודה', הן ראו בעיניהם נס פלאי - שאותו עשיר ענה לשיחה, נענה לבקשה, העביר את הכסף, שהועבר למוכר - וכל זה עוד באותו היום. מעתה, היה עליהם לדאוג ליתרת הסכום הגבוה מיכולתם עד מאוד, כשבעל הדירה מאיים שהשבועות חולפים, ותיכף הוא כבר רשאי לבטל את החוזה...

בני המשפחה היו מודאגים, אך לא מידי. נכון, הימים חולפים, ישנו סיכון שעוד מעט יפקע תוקף החוזה ואולי גם דמי הקדימה יאבדו, אך לצד ההשתדלות והנסיגות להשיג הלוואות - לפחות עד שהבנק יאשר להם משכנתא - הם התעודדו בשירת ההודאה שהיתה בת לווייתם באופן קבוע. דבר יום ביומו התכנסו יחדיו, בחרו תודה אחת מתוך למעלה ממאה, הודו עליה לה' מעומק הלב, וחשו כי הכוח שבהודאה נוטע בהם עוצמות לעבור את הימים המודאגים בשלווה...

ואז התרחש פלא עצום: ביום מן הימים יצא האב מביתו, ובעודו מתהלך לתומו ברחוב הוא מבחין ביהודי תושב אותה השכונה, המתהלך בפנים נפולות ומודאגות. הוא פנה אליו ושאלו האם יש לו צורך בעזרה כל שהיא. הם באו בדברים, כשהאב מצדו מספר לאותו אדם על דאגתו שלו - עליו למצוא הון תועפות למימון רכישת ביתו, לפחות עד שהמשכנתא תאושר, הזמן דוחק ואנה הוא בא... אותו שכן שמע את דאגתו של רוכש הדירה, ועל אתר נענה ואמר כי יש לו פתרון, ופרש את פרטיו. הוא לא נח ולא שקט עד שסידר לו הלוואת ענק - על בסיס הפתרון שהציע, הלוואה הנפרעת עד היום בתשלומים נוחים בהתאם ליכולת המשפחה, שרכשה את הדירה בשרשרת ניסית מופלאה, עליה היא מוסיפה להודות עד היום...

לימים, כשנפגש אבי המשפחה בשכן שסייע לו, הלה גילה את אוזנו כי באותו היום שנפגשו - נודעה להם הבשורה הקשה כי אשתו חולה, והוא קיבל על עצמו לצאת לרחובה של עיר, והחסד הראשון שיזדמן לו - יבצע אותו מיד. לכן באותו היום היה נראה טרוד ומודאג. אבל בורא עולם סידר את העניינים בצורה הטובה ביותר, כך שהאישי הראשון אותו פגש בצאתו לרחוב - היה מיודענו, איש השירה והתודה, שזכה בחסד הגדול על אתר, והשלים את עסקת רכישת הדירה בזכות אותו מפגש מזדמן...

סיפור זה, אותו קיבלנו בעדות נרגשת מאם המשפחה, מלמדנו עד כמה גדולה עוצמתה של ההודאה. לפעמים הכל נראה כה סבוך ומורכב, נדמה כי אין אור בקצה המנהרה. ואז - כשיהודי מגלה את כוח ההודאה החבויה בלבו, כשבלו

נרגש ומתרונו לקראת בוראו - הוא חש עד כמה בורא עולם מטיב עמו, כמה השפעה ברוכה מורעפת עליו ממעל.

הבה ניקח את המסר הזה לתשומת ליבנו. 'בואו שעריו בתודה', נודה ונשבח לה' הטוב על רוב חסדיו אשר הוא גומל עמנו.

* * *

היתה זו שעת צהרים בהירה, בעיצומו של יום שגרתי. מוישי חזר מהתלמוד תורה כמדי יום וירד לחצר הבניין לשחק, ואז, כשהוא בעיצומה של ריצת משחק מהנה, רגלו נתקלה במשהו, הוא מעד ונפל ארצה, גונח מכאבים... תוך שניות אחדות התברר כי לא מדובר במכה יבשה בלבד... הילד צעק וצרח, רגלו התעקמה והכחילה... אמבולנס הוזעק, הוא הובהל לחדר מיון, וכבר באותו לילה אושפז במחלקה הארטופדית, כשהרופאים מודאגים מאוד ממצב הרגל...

"העצם התרסקה, לחלוטין!" - בישר הרופא להוריו בבוקרו של יום המחר, "למעשה אנחנו מאוד מודאגים, ושוקלים את צעדינו בכובד ראש. נערוך התייעצות מיוחדת עם בכירי הפרופסורים, ונקבל החלטה מה כדאי לעשות" - הטיל הרופא סלע על ליבם של ההורים החרדים לגורל בנם. מסתבר כי היתה זו נפילה נוראית, שהשלכותיה ארוכות טווח...

אחר הצהריים נערכה התייעצות מיוחדת, ואחר כך נקראו ההורים לחדר הרופאים. "אין לנו הרבה מה לעשות אלא להמליץ על טיפולי פיזיותרפיה לתקופה ארוכה, ארוכה מאוד. כרגע, איננו רואים סיכוי לאחות את השברים ברגל, המצב לא פשוט... נראה שאין מנוס מלקבוע כי שלוש שנים לא יוכל הילד להלך ברגליו, ולכל אורך התקופה יעבור טיפולי פיזיותרפיה קשים ומפרכים, ואולי בעוד 3 שנים הוא יוכל ללכת קמעא... אולי, ואולי".

הבשורה הקשה הכתה את ההורים בהלם. עד אתמול היה הילד בריא ומאושר, משתובב ומסתובב. והנה, ברגע אחד של חוסר תשומת לב מספקת, הגיע למצב ששלוש שנים לא יוכל ללכת ויאלץ לעבור טיפולים קשים ומייסרים עד שהרגל תשוב לאיתנה. וגם בעוד שלוש שנים... מי יודע אם כך אכן יקרה, האם אכן יתחיל ללכת, ומי יודע באיזו צורה...

כששבו ההורים הביתה, הם החליטו לפעול בכיוון אחר מהצפוי. הם כינסו את הילדים לסלון, ושוחחו עימם על כך שהוכח עד כמה גדול הנס ה'טבעי' וה'פשוט' שבהליכה על שתי רגליים בריאות, ועד כמה ראוי להתבונן גם ביתר הניסים ה'טבעיים' המתרחשים מדי יום, להפנות אליהם תשומת לב ולהודות עליהם. "לפיכך", בישר האב לילדיו, "מהיום נתחיל לראות את הניסים שה' עושה לנו, ונגיד לו תודה. הנה, אני כותב את הפתק הראשון - חסד שזכיתי בו היום, וכל אחד מכם יכול גם הוא לכתוב ולהודות...".

בעומר, ועוזב את מה שנקרא אז 'הקייטנה', האחרון - בערב ראש השנה...

כשהיה ה'חזון איש' מגיע לוואלקניק, הגיעה עמו מעין 'שבת'... כך הרגישו אנשי המקום. וזה היה לפני ששמו של ה'חזון איש' יצא בעולם כולו. הוא היה יוצא לפעמים לטייל ביער האורנים, לפעמים התרחץ בנהר, אבל גם ב'קייטנה' הוא עשה מה שעשה כל חייו: למד, ולמד, ושוב למד... בבקתת היער הקטנה הוא היה שוכב על מיטת ברזל, בידו גמרא קטנה ולומד. לפעמים שכב עם הגמרא ביד על ספסל עץ שעמד בחצר הבית, ליד שולחן ארוך. באותה בקתה ביער של וואלקניק היה ה'חזון איש' רחוק משאון העיירה שוקקת החיים. הוא נמנע, כדרכו, מלהתערב בחיי הקהילה. אבל הקהילה לא ויתרה עליו בקלות: מניין התארגן והגיע ליער להתפלל עם ה'חזון איש'. רק לעיתים רחוקות הוא היה מבקר בעיירה לתפילת מנחה בשבת, או לסליחות ראשונות בסוף הקיץ. הוא לא הסכים להכריע בדין בין אדם לחברו וגם לא להתערב בסכסוכים שונים. הוא הרי הגיע על מנת לנפוש... אמנם, כשהתעורר חשש גדול בליבו של הקצב המקומי בקשר לכשרותו של שור ששחט לשבת - הוא רץ, בלי לחשוב פעמיים, אל היער, לבקתה הקטנה - למרן החזו"א - שיפסוק לו הכשר השור אם לא. גשם ירד, והקצב הלך לצד ה'חזון איש' עד בית הרב של וואלקניק שהתקשה להכריע בעניין בעצמו. החזו"א נכנס לבית הרב, התיישב כשסנטרו נשען על ידית מקל ההליכה שלו, הקשיב לשיקוליו של הרב ואמר: "כשר". ומיד קם כדי לחזור לקייטנה שלו. הקצב ביקש להזמין עגלה, שתיקה את ה'חזון איש' בחזרה לבקתתו. אבל ה'חזון איש' בחר לחזור כשם שבא, ברגל.

מי שביקר אותו שם היה פוגש אותו כשהוא שוכב על מיטתו או ישוב על הספסל בחצר, פניו מופנים אל השמש המרפאת, ובידיו הגמרא, כמובן. כך, ממקום הקייט שלו, הוא עזר לאנשים להכריע ולהחליט החלטות חשובות ביותר. הוא אפילו ניסה להציל בחור צעיר שהגיע עם אביו להחלמה בוואלקניק והזמין אותו לדור עמו בחדרו.

[מתוך 'קונטרס שימוש חכמים']

משהותו של רבנו החזו"א בעיירות המרפא, למדים אנו כי נסיעות אלה שנועדו לצרכי רפואה, היו מרוממות ונשגבות. מלבד מה שבמהלך שהותו בערי המרפא היה רבנו פועל נצורות בקרב הארץ. בעיירות אלה היו רבים זוכים לפגוש את רבנו ולהתבשם מאורו, כי היה זה כאמור מקום שבו התקבצו יהודים מכל התפוצות, ובראשם גדולי וצדיקי הדור - שזו היתה להם ההזדמנות להכיר את רבנו מקרוב, והיתה התפעמותם מדמותו הקדושה עד אין שיעור.

* * *

הג"ר יצחק זילברשטיין שליט"א רב ואב"ד רמת אלחנן ב"ב סיפר על מושגיו של חמיו הגאון הגדול רבי יוסף שלום אלישיב זצ"ל בימי בין הזמנים, וכה סיפר: "אצל מו"ח

מאותו יום, הפך בית המשפחה לבית של הודאה. הילדים חיפשו לראות את הטוב, למצוא רעיון מקורי על מה להודות היום. בכל יום ויום הם מילאו פתקים, גדולים וקטנים, לבנים וצהובים, בכתב יד עגול ובכתב יד מרובע, טובות גדולות וטובות קטנות, חסדים וניסים מכל הסוגים... ובכל יום ויום, הקדישו בני המשפחה זמן להודות. ליטול את צרור הפתקים, להביט בהם כמה שניות, ולהודות לה' על כל פרט ופרט מהם. זה לא הצריך הרבה זמן, רק הרבה לב, מחשבה, התרגשות, ושירת הודאה שגואה מעומק הלב, מפי הגדולים והקטנים גם יחד, כל יום ויום...

ובינתיים, הילד בעל הרגל השבורה שב הביתה. הוא החל טיפולי פיזיותרפיה, וכבר מתחילה נראה היה כי הוא מתקדם בקצב מהיר מהצפוי. בני המשפחה הוסיפו להודות גם על זה, גם על הרגליים הבריאות, גם על השבורות, גם על הפיזיותרפיה, גם על הנפילה, גם על ההתקדמות המהירה - הודו על הכל... ובתוך פחות משנה התרחש הנס. הילד חזר לעצמו לחלוטין, התחיל להלך כאחד האדם. אין לו צורך בפיזיותרפיה, הוא לא זקוק לעזרה, בוודאי שלא לטיפולים מכל סוג. הוא פשוט הולך, הולך על שתי רגליו, הולך ומפזז בשירת הודאה, הולך ופיו ממלל שבח ותודה...

מעשה זה, אותו שמענו מהמשיפיע הגה"ח רבי אברהם מרדכי מלאך שליט"א כפי ששמעו מאבי הילד, מלמד עד כמה גדולה ההודאה, ועד כמה בכוחה לחולל מהפכה של ממש. 'ועל הכל ה' אלוקינו אנחנו מודים לך ומברכים אותך'. גם כשהכל הולך חלק וגם כשחלילה חווים נפילות, תרתי משמע, אנחנו מודים ומהללים. אין צורך לתזכורת על מה ועד כמה עלינו להודות, אנו יכולים להתבונן סביבנו ולראות בעינינו את טובות ה' וחסדיו אשר גמל עמנו. הבה נודה לו מכל הלב.

[מתוך 'פניני פרשת השבוע']

וְלַבְרִיתָ בָּם בְּשִׁבְתָּהּ בְּבֵיתָהּ וּבְלִכְתָּהּ בְּדָרְךָ (ו, י)

'וקווי ה' יחליפו כח' (ישעיהו מ, לא). ימי 'בין הזמנים' כבר בעיצומם. ימים שבהם, כך ייסדו גדולי הדורות זי"ע, יוצאים עמלי התורה לחלץ עצמות להחליף כוח ולהתכונן ברוח ובגשם לקראת השנה הממששת ובאה. מרפרוף קל בדברי רבותינו גדולי הדורות זי"ע אנו מוצאים כי כבר בזמנם נהגו לעשות בתקופה זו הפוגה קלה מסדרי הלימוד הקבועים שהיה להם.

* * *

תיאור מעניין אנו קוראים על ה'נופש' במחיצת מרן החזו"א זצ"ל: ה'חזון איש' זצ"ל, כשעדין גר בחו"ל, היה יוצא ל'נופש' בעיירת הקייט וואלקניק מוקדם מאוד. הוא היה הראשון שהגיע ל'נופש'. כך ציוו עליו הרופאים בעקבות מצב בריאותו. ה'חזון איש' היה יוצא מוילנא מיד אחרי ל"ג

או 'בין אדם לחברו', אלא הם מעין 'בין אדם לעצמו'... אבל צריך לדעת שזהו אינו המבט האמיתי עפ"י התורה, שהרי נצטוונו לשמור על המתנה היקרה ביותר שהופקדה בידינו - החיים, וחייבים אנו לשמור על גופנו לבל ינזק, וא"כ זו מצוה ש'בין אדם למקום' [והרבה פעמים היא גם מצוה ש'בין אדם לחברו'...]. ולא זו בלבד, אלא שמצווה זו עולה בחשיבותה על שאר מצוות התורה, כמאמר חז"ל: 'חמירא סכנתא מאיסורא' (חולין י.). ולהלן יובאו עובדות מגדולי ישראל שמדגישים זאת.

* * *

ישנו ארגון ששם לעצמו מטרה להנחיל לציבור ולהעלות לתודעה את הנושא של 'זהירות בדרכים' ועורך מבצעים בנושא זה. כששמע מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל על הארגון אמר: "מבצע בנושא זה חשוב יותר ממבצע על שמירת שבת ושמירת הלשון!".

באחד הימים הגיעה לבית הדין של מרן הגאון רבי שמואל הלוי וואזנר זצ"ל תביעה על שוטר. הטענה כלפיו הייתה כי הינו מזיק לרבים בזה שנותן דוח"ת לנהגים על שאינם דואגים שכל בני משפחותיהם יהיו חגורים בנסיעה ברכב או שאינם נוסעים בצורה בטיחותית. השוטר, שהיה אדם דתי, חשש מאד להגיע לבית הדין, מה גם שנודע לו שמרן הרב וואזנר עצמו ביקש לשבת בדיון. לחוץ וחרד הגיע השוטר לבית הדין. להפתעתו הושיט לו הרב וואזנר כוסית יין וברך אותו בברכת 'לחיים' באומרו: "יישר כוח על מעשיך...".

כאשר הגיע למרן הגאון הרב חיים קניבסקי שליט"א אדם שביקש את ברכתו להצלחה במשפט שעתיד להיערך על עבירת תנועה שעשה - סירב לברך אותו, ואף כינה אותו: "פושע!".

בהזדמנות אחרת נשאל ר' חיים אודות אברך שהסכים להסיע ברכבו חבר, וכשנכנס החבר לרכב, ביקש ממנו הנהג לחגור חגורת בטיחות. "אני לא בנוי לחגורה", סירב החבר בכל תוקף, "פשוט זה לא בשבילי". הנהג ביקש שוב ושוב שיחגור את חגורת הבטיחות. ענה החבר: "מקנס אתה מפחד? אם יעצור אותנו שוטר, אני אשלם את הקנס". הסיטואציה הפכה ללא נעימה והנהג לא רצה להמשיך להתווכח ובלית ברירה המשיך בנסיעה.

אך דקות ספורות לאחר מכן אירעה תאונה - רכבם פגע ברכב אחר. אמנם היתה זו תאונה קלה, שני הרכבים לא נסעו במהירות רבה, והפגיעה לא היתה בעוצמה כלל, אבל טלטול הרכב העיף את החבר הטרמפיסט' מן הכסא - ומכיוון שלא היה חגור, הוא נפל עם המרפק שלו על מפרקתו של הנהג, והלה, ל"ע - נהרג במקום.

"מה דינו של הנוסע?" נשאל מרן ר' חיים, והשיב, כי אינו רוצה לפסוק הלכה במקרה כזה, אבל לדעתו, צריך אותו אדם כפרה, כאדם ההורג בשוגג... [מתוך 'ומתוק האור']

צוק"ל ביטול זמן היה בסוג חשיבה אחרת ממה שאנו רגילים לחשוב. לדוגמא, אספר בזה עובדה מרתקת המעידה על הלך מחשבתו הגבוהה. זכרוני, כי לפני עשרות בשנים צעדתי עמו ברחוב, ובתוך דבריו אמר לי: "אני תמיד משתוקק ללמוד בספר 'משנה למלך' המלא בפלפולים, אבל מה אעשה שבזמן הזה אני יכול ללמוד עוד קטע רשב"א שהוא מ'הראשונים' וחבל לי לאבד באותו עת עוד רשב"א...". ולמעשה, מרוב חשקו ללמוד את הפלפולים של ה'משנה למלך', כאשר נסע לנופש נטל עמו בתיק ספר זה, ואז כאשר היה מוחו זקוק למעט מנוחה עיין ב'משנה למלך'.

* * *

הג"ר יצחק שיינר שליט"א ראש ישיבת 'קמניץ' סיפר: "שמעתי מתלמיד נאמן כי פעם טייל מרן הגרי"ז מבריסק זצ"ל עם זקני הגאון רבי ברוך בער ליבוביץ מקמניץ זצ"ל באחד ממקומות הנופש, תוך כדי הליכתם פנה הגרב"ב להגרי"ז ואמר לו: "האוויר כאן מצוין". אמר לו הגרי"ז בתמיהה: "ר' ברוך בער, ממתני נעשיתם 'מבין' באוויר טוב". השיב לו רבינו תשובה מפליאה: "עס טראכט זיך דא גוט אין לערנען" [פה חושבים טוב בלימוד], וא"כ כנראה שהאוויר גם טוב כאן". בשמעו זאת הגרי"ז לא פסק מלהתפעל איך שאצל הגרב"ב אם מחשבותיו התורניות מסתדרים לו הרי שמאליו האוויר בסביבתו כבר נהיה לו טוב ומצוין. זוהי דוגמא לאדם השקוע בתורה וכל חייו סובבים סביב לימוד תורתו.

* * *

כידוע, הרחצה בים מועילה לבריאות הגוף והנפש. סיפר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל: נכנסתי לרבינו ה'חזון איש', ואמרתי לו שקשה לי כעת להתרכז בלימוד. הייתי לומד עם ראש הישיבה הגר"ש רוזובסקי זצ"ל עד שעת לילה מאוחרת, והייתי מגיע לתפילות בישיבה. נחלשתי מאד, ראשי היה כבד עלי והתקשיתי להתרכז בלימוד. אמר לי החזו"א: "צריך לנסוע כל יום לים. בשעה שש בבוקר אין אף אחד בים, אין פריצות, אז תיסע לים של תל-אביב...". החזו"א המשיך ואמר: "בשביל הבריאות מספיק לשהות במים עשר דקות, ושאר הזמן זה סתם תענוגות בעלמא. תיכנס למים כל הגוף עד הצוואר והראש יהיה מחוץ למים, במשך עשר דקות וזהו...". הוסיף החזו"א ואמר: "מותר לך, באופן אישי, לנסוע לים גם בתשעת הימים, כי אין זו רחיצת תענוג למי שצריך. להתרחץ לא בים - אסור, אבל בים זה יותר קל, כי עושים זאת בשביל הבריאות...".

[לקראת שבת מלכתא' הרב יעקב הייזלר והרב ש.ב. גנוט]

מטבע הדברים בימי בין הזמנים נמצאים יותר בדרכים, וצריכים לתת את הדעת על הסכנות בדרכים, הן הרוחניות והן הגשמיות. הסכנות הרוחניות ידועות הן, וכבר כתובות הן בספרים, ואכמ"ל, אבל הסכנות הגשמיות למרות היותן מפורסמות, מ"מ ישנה הרגשה ש'בני אדם מזלזלים בהם' מחמת שהם נתפסות כ'רשות', שהרי אינם 'בין אדם למקום'